

POLITICAL CAPITAL
POLICY RESEARCH & CONSULTING INSTITUTE

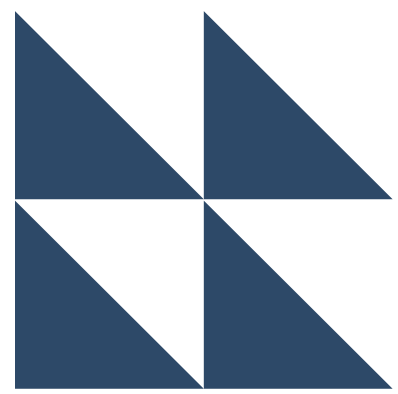
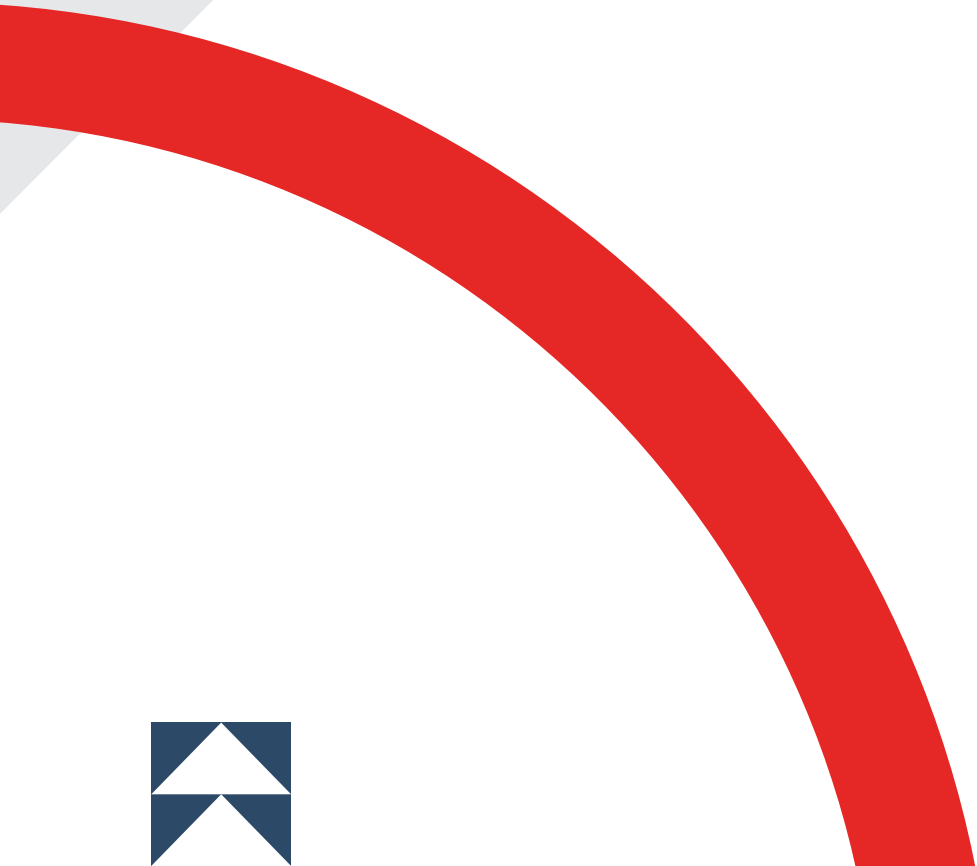

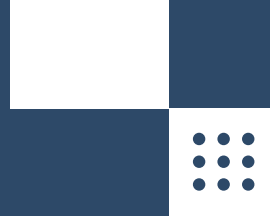
Voices of Central and Eastern Europe

országjelentés Magyarországról

www.globsec.org

Tartalom

- 4 Módszertan**
- 5 A jelentésről**
- 6 Legfontosabb megállapítások:
Magyarország**
- 8 Demokrácia és kormányzás**
- 12 A média irányítása**
- 13 Fenyegetettség érzékelése**
- 14 Összeesküvés-elméletek
és dezinformáció**

Módszertan

Jelentésünk eredményei és az abban szereplő megállapítások tíz EU-tagállamban végzett reprezentatív közvélemény-kutatásra épülnek. A 2020. márciusi felmérés a következő országok lakosságára terjedt ki: Ausztria, Bulgária, Csehország, Észtország, Lengyelország, Lettország, Litvánia, Magyarország, Románia, Szlovákia. Tagállamonként 1000–1047 válaszadó szerepelt a mintában, a kutatást rétegzett többlépcsős véletlenszerű mintavétellel végezték, számítógéppel támogatott személyes megkérdezést (CAPI) vagy számítógéppel támogatott telefonos interjúkat (CATI) alkalmazva.

A válaszadók profilja valamennyi ország esetében reprezentatív módon tükrözte az ország lakosságának nemek, életkor, iskolai végzettség, lakóhely és településméret szerinti megoszlását. A jelentésben szereplő grafikus adatmegjelenítéshez az eredményeket egész számokra kerekítettük. Az olvasói élmény javítása érdekében a skálát alkalmazó zárt kérdések esetében általánosítottuk a válaszokat. Az adatvizualizáció érdekében tehát például, ha egy kérdés feljárnította a határozottan egyetért / valamennyire egyetért / inkább nem ért egyet / határozottan nem ért egyet válaszlehetőségeket, akkor ezeket egyetért / nem ért egyet halmazokra vontuk össze.

A jelentésről

A demokráciák sérülékenysége egyre komolyabb aggály a globális instabilitás és bizonytalanság jelenlegi korszakában, amelyet a COVID-19 pandémia is fokozott. Ebben a helyzetben a jó kormányzásba, a megbízható és közbizalmat élvező médiába és a kormányzati intézményekbe vetett közös hit, valamint az aktív civil társadalom mind kulcsfontosságú ahhoz, hogy a demokratikus társadalmak talpra állhassanak és legyőzhessék a jelen és a közeljövő társadalmi és gazdasági kihívásait.

A GLOBSEC friss jelentése – **Voices of Central and Eastern Europe: Perceptions of democracy & governance in 10 EU countries**, címmel – egyedi bepillantást biztosítva megmutatja, mennyire elégedett a lakosság a demokrácia és a kormányzás működésével tíz közép- és kelet-európai országban (Ausztria, Bulgária, Csehország, Észtország, Lengyelország, Lettország, Litvánia, Magyarország, Románia, Szlovákia).

A jelentés kitér az emberek liberális demokrácia (mint az autokrácia ellentéte) iránti támogatása, illetve a kormányzás és az állampolgárok élete közötti összefüggésekre, az összeesküvés-elméletek és dezinformációk iránti fogékonyságra, és általában rávilágít törékeny pontokra valamint további vizsgálatra érdemes területekre.

Jelen országjelentésünk Magyarországgal foglalkozik. Az egykoron az 1990 utáni demokratizálódás példaképeként számító Magyarország több nemzetközi szervezet¹ értékelése alapján a demokratikus standardok – többek között a jogállamiság – romlását éli meg. Ennek eredményeként a széleskörű társadalmi támogatást² élvező magyar kormány rendszeresen kerül összeütközésbe az Európai Unió vezetőivel.³ Megnyilvánulásai a kabinet egyre aktívabban támogat egyes autoriter, keleti rendszereket,⁴ miközben a magyar kormány politikáját egy több mint 500 médiatermékkel felölölő, kormányzati ellenőrzés alatt álló médiacsoport támogatja.⁵

A kormány kampányai – amelyekre számos médium is ráerősített – jelentős módon befolyásolhatták a lakosság bizonyos részének nézeteit, különösen a nem kormányzati szervezeteket (NGO-kat), a migrációt vagy az Európai Uniót illetően – amelyek gyakran találják magukat a központi kormányzat kritikájának vagy összeesküvés-elméletek célkeresztjében⁶ – illetve a médiába vetett bizalomra vonatkozóan.

¹ <https://freedomhouse.org/country/hungary/nations-transit/2020>

² <https://euobserver.com/political/146485>; <https://www.euractiv.com/section/politics/news/hungarys-orban-defends-russia-cooperation-at-putin-visit/>; <https://hungarytoday.hu/orban-hungary-wants-to-bolster-ties-with-eastern-countries/>

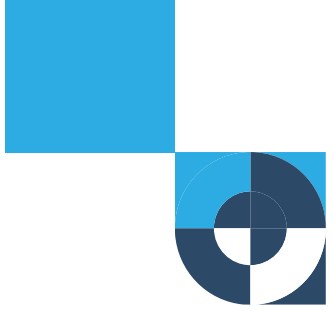
³ <https://english.atlatszo.hu/2018/01/16/infographic-explore-the-media-empire-friendly-to-the-hungarian-government/>; <https://www.nytimes.com/2018/11/29/world/europe/hungary-orban-media.html>

⁴ <https://www.politico.eu/europe-poll-of-polls/hungary/>

⁵ <https://www.politico.eu/article/hungary-clashes-with-eu-governments-in-rule-of-law-hearing/>

⁶ <https://www.euronews.com/2020/02/16/hungary-s-orban-lashes-out-at-slow-eu-growth-sinister-menaces-and-george-soros>; <https://euobserver.com/political/148616>; <https://apnews.com/article/ddff4e9c32f74ffcac4fee3907a71e5>; <https://www.dw.com/en/hungary-europes-champion-of-conspiracy-theories/a-46689822>

Legfontosabb megállapítások: Magyarország

- **A magyarok túlnyomó többsége a liberális demokráciát, illetve a vele együtt járó rendszeres választásokat, a többpártrendszert támogatja egy a választásokkal nem bajlódó erős vezetőre alapuló politikai rendszerrel szemben; véleményük azonban ennél árnyaltabb.** A magyarok 45%-a elégedett a demokrácia működésével az országban; ez különösen a kormánypártok támogatóira igaz. A magyarok mintegy egyharmada feláldozná szabadságjogait anyagi helyzete javulásáért, a biztonságért vagy a hagyományos értékek védelméért cserébe. Csupán a válaszadók 31%-a állította továbbá, hogy a politikai rendszer figyelembe veszi igényeit, míg 55% szerint semmi sem változik, függetlenül attól, melyik oldal van hatalmon.
- **A felmérés szerint a magyarok általában bizalommal viszonyulnak az olyan független intézmények iránt, mint például a köztársasági elnök, a rendőrség, a fegyveres erők, a bíróságok és az igazságszolgáltatás.** Rendkívül alacsony azonban a kormányba vetett bizalom szintje, ez alól csak a kormánypártok támogatóinak véleménye jelent kivételt. A politikai pártok iránti bizalom általánosan alacsony.
- **A válaszadók általában elégedettek életük alakulásával és társadalmi helyzetükkel, de inkább elégedetlenek anyagi helyzetükkel.** Az utóbbi kérdést illetően kizárólag a Fidesz szavazói jelezték, hogy többnyire elégedettek. Szintén kizárólag a Fidesz szavazói alkották azt a csoportot, amely esetében a válaszadók relatív többsége (41%) állította, hogy mindenki sikeressé válhat az országban. A legtöbb magyar ugyanakkor azt vallja, hogy kedvezőbb a társadalmi helyzete a gazdagoknak és a fővárosiaknak (68% ill. 49%).

- **A válaszadók 46%-a szerint a magyarországi média szabad vagy inkább szabad, míg 49% vall ezzel ellentétes álláspontot.** 44% jelezte, hogy megbízik a fősodorbeli médiában. A Fidesz szavazói jelentősen nagyobb arányban állították, hogy médiaszabadság van Magyarországon, és szintén nagyobb arányban jelezték, hogy megbíznak a standard fősodorbeli médiában; ez valószínűleg a kormányzat azon törekvéseinek eredménye, hogy számos fősodorbeli médiumot (pl. az állami műsorszórókat, az Origót⁷ stb.) saját közvetlen vagy közvetett irányítása alá vonjon.
- **A válaszadók többsége szerint a migránsok fenyegetést jelentenek identitásukra és értékeikre.** Az Egyesült Államokat, az EU-t, a nyugati társadalmakat és az LGBTI közösséget ugyanakkor a többség nem tekinti ilyen fenyegetésnek.
- **A magyarok egy jelentős rétege nyitott az összeesküvés-elméletekre, de fontos különbségek figyelhetők meg az egyes elméletek között.** Míg a válaszadók 49%-a szerint „a zsidók túl sok hatalommal rendelkeznek” és „a közelmúlt kormányellenes tüntetéseit Soros György szervezte és finanszírozta”, csupán 24% állította, hogy „a Világkereskedelmi Központ elleni támadást az Egyesült Államok kormánya tervelte ki”. A kormányzat által terjesztett narratívák (pl. a Soros által támogatott tüntetések,⁸ az EU diktál Magyarországnak⁹) rendkívül népszerűek a Fidesz szavazói körében. Szintén ez a csoport hajlamos továbbá a leginkább azt állítani, hogy a zsidók túl sok hatalommal rendelkeznek. A magasabb iskolai végzettségűek – és különösen a felsőfokú végzettséggel rendelkezők – kevésbé fogékonyak az összeesküvés-elméletekre (bizonyos esetekben akár 20 százalékpontos különbség is megfigyelhető a legalacsonyabb és a legmagasabb végzettségűek között). **Az eredmények szerint komoly törésvonalak jellemzik a magyar társadalmat.** A pártpreferencia fontos indikátora az egyes intézményekbe vetett bizalomnak (pl. a kormány és a fősodorbeli média), az összeesküvés-elméletek elfogadásának vagy az országban működő demokráciával való elégedettségnek. Szintén megfigyelhető továbbá a városi-vidéki ellentét bizonyos kérdések esetében, mint például a demokrácia, a médiaszabadság és a fenyegetettség megítélése.

⁷ Az Origo egykor az egyik legnépszerűbb független magyar hírportál volt, amíg kormányközeli szereplők át nem vették az irányítást. Ld. pl.: <https://www.hrw.org/news/2020/07/24/hungary-editors-sacking-blow-press-freedom>

⁸ <https://www.bloomberg.com/news/articles/2017-04-15/hungarian-laws-fueling-protests-target-soros-orban-tells-idok>
⁹ <http://abouthungary.hu/blog/pm-orban-we-wont-do-what-brussels-dictates-if-its-not-good-for-hungarians/>

Demokrácia és kormányzás

A magyarok túlnyomó többsége (81%) szerint a többpártrendszerű liberális demokrácia – amelyben rendszeresen sor kerül választásokra – jobb kormányzati forma az ország számára, mintha egy olyan erős, határozott vezető irányítaná az országot, akinek nem szükséges a parlamenttel vagy

választásokkal bajlódnia. A válaszadók csupán 12%-a jelölte meg az utóbbi választási lehetőséget, míg 7% nem tudott választani. Valamennyi társadalmi csoport esetében elmondható, hogy a válaszadók túlnyomó többsége az előbbi opciót választotta, bár a 65 év feletti (22%) és a kizárólag

általános iskolai végzettséggel rendelkezők vagy formális iskolai tanulmányokat nem végeztek (21%) hajlamosabbak az erős vezetőt választani. A kormánypárt támogatói szintén nagyobb valószínűséggel választották az erős vezetőt (a Fidesz szavazóinak 29%-a támogatná ezt az opciót).

Az alábbi kormányzási formák közül melyik a jobb Magyarország számára?

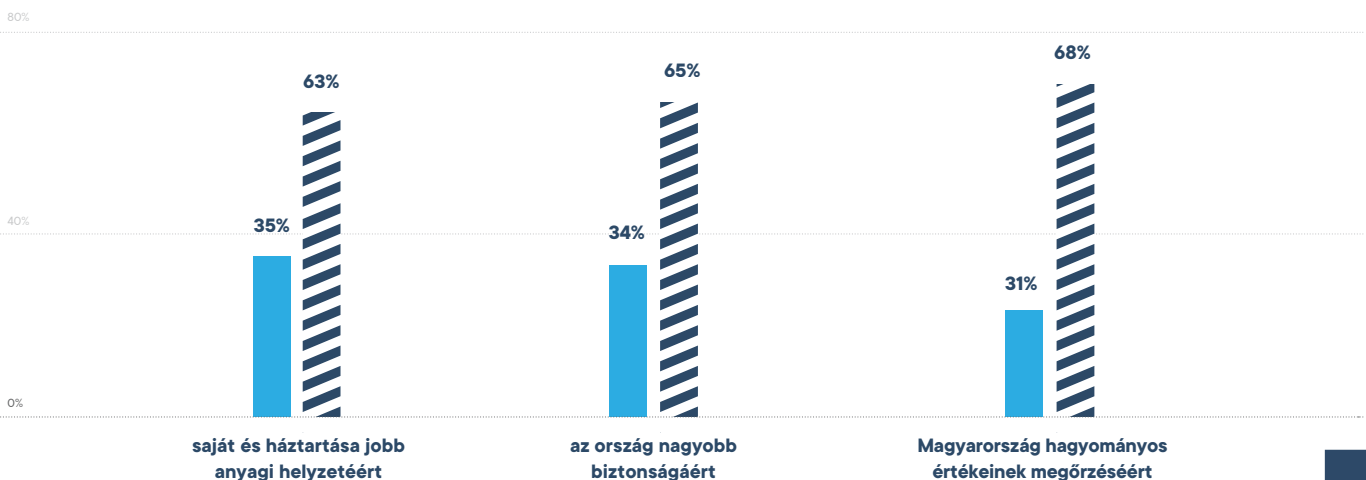
Amikor arra kérték a válaszadókat, válasszanak a két kategória közül – liberális demokrácia kontra erősen autokratikus berendezkedés – a magyarok egyértelműen az első opciót jelölték meg, feltehetőleg mivel rendelkeznek tapasztalatokkal egy többpárti választásokat nélkülöző rendszerről. Ez nem jelenti azonban azt, hogy feltétlen hívei a liberális demokrácia modelljének. A felmérés szerint a magyarok nagyjából egyharmada feladná jogaik és szabadságjogaik egy részét bizonyos előnyökért cserébe: 35%-uk

feladná őket, ha cserébe javulna háztartásuk anyagi helyzete; 34%-uk a nagyobb fokú biztonságért; 31% pedig a hagyományos értékek védelmében. Ezek a tendenciák erősebbek azok körében, akik az erős vezetőt választanák, de még a liberális demokráciát preferáló válaszadók egy jelentős része is vállalná ezeket az áldozatokat (átlagosan 27%). A szabadságjogokat anyagi előnyökért felcserélni hajlandók aránya viszonylag állandó valamennyi korcsoportban, bár a biztonság és az értékek esetében

megfigyelhető, hogy minél idősebb egy válaszadó, annál nagyobb valószínűséggel adná fel szabadságjogait. Általánosságban elmondható, hogy a szabadságjogokat anyagi, biztonsági vagy értékekhez kapcsolódó előnyökért felcserélni hajlandók aránya annál jobban csökken, minél magasabb a válaszadók iskolai végzettsége.

Feladná-e bizonyos jogait és szabadságjogait – pl. az utazás jogát, az egyesülés jogát vagy a szólásszabadság jogát – a következőkért cserébe:

Igen Nem

A magyarországi közbeszéd erős átpolitizáltsága ebben a kérdésben is megjelenik. A biztonság és a hagyományos értékek védelme kulcsfontosságú elemei a kormányzati kommunikációnak. Éppen ezért nem véletlen, hogy jelentősen magasabb

a Fidesz-szavazók körében (mint a más pártra szavazók csoportja körében) azok aránya, akik hajlandók lennének feladni szabadságjogaikat: a Fidesz-szavazók 65%-a egyezne bele a szabadságjogai korlátozásába a magasabb fokú biztonságért

cserébe, és hasonló arányban vállalnák ugyanezt a hagyományos értékek védelmében. A négy legnagyobb ellenzéki párt támogatói esetében ezek az értékek 7%-24% között helyezkednek el.

Elégedettség a rendszerrel

A kutatás további kérdései árnyaltabb képet festettek a magyarok az országuk politikai rendszeréről és annak jövőjéről alkotott véleményéről. Csupán a válaszadók 31%-a állította, hogy a hozzájuk hasonló emberek véleményére tekintettel van a magyarországi politikai rendszer, 55% pedig azt vallotta, semmi sem fog változni, bárki is kerül hatalomra. Jelentősen nagyobb valószínűséggel állítják azok, akik elégedettek az országban a demokrácia működésével (52%) és azok, akik a Fideszre szavaznak (64%), hogy igényeiket figyelembe veszik.

Rendszeresen érik bírálatok a magyar kormányt, amiért az a tagjaihoz közel álló gazdasági szereplők egy szűk körének kedvez.¹⁰ Ettől függetlenül a magyar válaszadók 47%-a állította, hogy oligarchák és gazdasági érdekcsoportok nincsenek komoly befolyással az ország kormányára; 39% állította, hogy létezik ilyen komoly befolyás; 14% pedig nem tudta megítélni a kérdést. A Fidesz, a KDNP és a Jobbik szavazói körében a leginkább elterjedt a nézet, hogy oligarchák befolyásolják a kormányzatot, míg a Demokratikus Koalíció és a Momentum támogatói között volt legkevésbé elterjedt ez a meggyőződés. A kormánypártok támogatói körében mért eredményt magyarázhatja, hogy nem kizárt, ők úgy értelmezték a kormányzat oligarchák általi komoly befolyásoltságára vonatkozó kérdést, mintha az Soros Györgyre utalt volna (de a kabinet képes megvédeni önmagát és

az országot). Ez megfelel a magyarországi kormánypártok által felépített narratívának, amely szerint a Fidesz elnyomás áldozata, és kénytelen szabadságharcot folytatni nemzetközi erők ellen. Ezzel szemben az állítás alacsony elfogadottsága abból is következik, hogy Magyarországon nem oligarchák befolyásolják a kormányzatot, hanem a kabinet irányítja a kormányhoz közel álló oligarchákat, akik anyagi erőforrásait a rendszernek köszönhetik. Az ország lakossága akkor láthatta ezt bizonyítottan, amikor megromlott Simicska Lajos korábban prominens oligarcha és Orbán Viktor miniszterelnök kapcsolata. Simicska korábban számos közbeszerzési eljárást nyert el, a későbbiekben azonban egyetlen új lehetőséget sem kapott, sőt a Közbeszerzési Döntőbizottság eltiltotta legnagyobb vállalatát, a Közgépet a közbeszerzéseken történő indulástól.¹¹

Ami a társadalmi egyenlőtlenségeket illeti, a válaszadók többsége (88%) véli úgy, hogy a gazdagabbak előnyt élveznek az országban. A válaszadók 64%-a szerint a fővárosiak előnyösebb társadalmi pozíciót töltenek be, ami szintén utal a főváros és a vidék közötti szakadékra. A válaszadók csupán kisebbsége állítja, hogy a migránsok (25%) és a kisebbségek (38%) előnyöket élveznek. A magyarok 64%-a szerint az országot mindig elnyomták, és sosem irányíthatta maga saját sorsát. Ez a meggyőződés markánsan jelen van a társadalom valamennyi rétegében, de

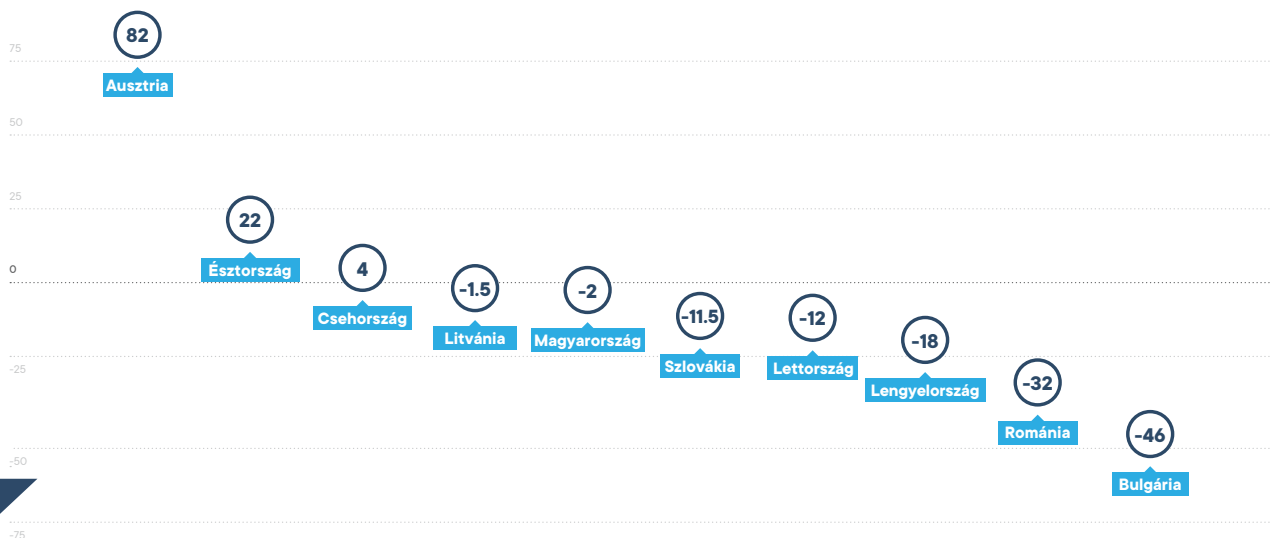
különösen azon válaszadók körében elterjedt, akik egy erős vezetőt preferálnának; akik úgy vélik, semmi sem fog változni függetlenül attól, ki van hatalmon; vagy akik a Fideszre szavaznak.

A kormányzati rendszerrel való elégedettséget jelző index 11 kérdés alapján méri, milyenek értékelik az állampolgárok saját politikai rendszerük hiányosságait. A kérdések többek között a következőkre térnek ki: boldogulhat-e mindenki az életben; mennyire veszi figyelembe a rendszer az igényeiket; a kormány, a köztársasági elnök, a bíróságok és igazságszolgáltatás, a rendőrség, a fősodorbeli média, a politikai pártok iránti bizalom; és a magyarországi demokrácia működésével kapcsolatos általános elégedettség szintje. Minusz 2 pontos eredményével Magyarország a középmezőnyben helyezkedik el a tanulmány keretében vizsgált tíz országhoz viszonyítva. A magyarországi eredmény kevéssel marad el Litvániától, de jóval magasabb, mint a Magyarországot közvetlenül követő Szlovákiában mért -11,5.

¹⁰ <https://www.economist.com/europe/2018/04/05/the-eu-is-tolerating-and-enabling-authoritarian-kleptocracy-in-hungary>

¹¹ <https://bbj.hu/business/report-kozgep-banned-from-public-procurement-tenders-101146>; Orbán Viktor miniszterelnök 2020 januárjában kijelentette például, hogy „Soros György a legnagyobb oligarcha” a világon. Lásd: <https://tenyek.hu/politika/318165-orban-soros-a-legnagyobb-oligarch.html>

A kormányzati rendszerrel való elégedettséget jelző index

A demokrácia működésének értékelése

A válaszadók 45%-a elégedettnek mondta magát az országban működő demokráciát illetően. Nem meglepő módon a Fidesz-szavazók elégedettek a magyarországi demokráciával (88%), míg a négy legnagyobb ellenzéki párt támogatóinak túlnyomó többsége (77-87%) elégedetlen vele. A liberális demokráciát támogatók 40%-a

elégedett a demokrácia működésével az országban, míg az erős vezetőt támogatók 75%-a elégedett. Ebben az esetben is megfigyelhető egy markáns eltérés a városok és a vidék között: a városokban élők általában elégedetlenebbek (66%) mint a vidéki területeken élők (42%).

45%

A válaszadók 45%-a elégedettnek mondta magát az országban működő demokráciát illetően.

Bizalom

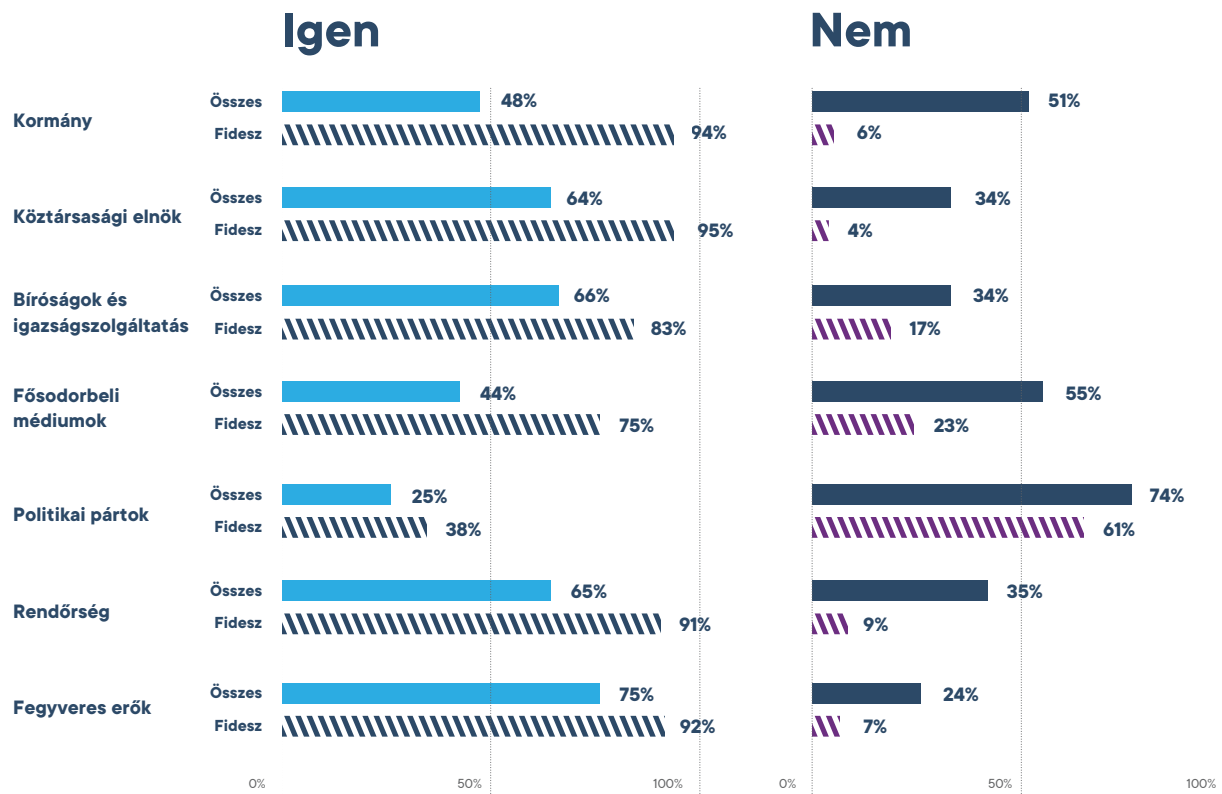
Ha azt vizsgáljuk, mely intézményekben bíznak vagy éppen nem bíznak a magyarok, az adatok olyan fontos törésvonalakra világítanak rá a társadalmon belül, amelyek tükrözik az ország jelenlegi politikai légkörét. A magyarok általában bizalommal vannak a köztársasági elnök (64%), a bíróságok és az igazságszolgáltatás (67%), a rendőrség (65%) és a fegyveres erők (75%) iránt, azonban

gyakorlatilag egyöntetűen hiányzik a bizalom a politikai pártok irányában (74% nem bízik bennük). A magyar társadalom mindazonáltal súlyosan megosztott a kormány iránti bizalom (48% van bizalommal a kormány iránt) illetve a standard fősodorbeli média iránti bizalom (44% van bizalommal iránta) kérdései mentén. Mindkét intézmény esetében igaz, hogy a Fidesz támogatói túlnyomórészt bizalommal

vannak a kormány és a fősodorbeli média iránt (94% ill. 75%), míg a legnagyobb ellenzéki pártok szavazói bizalmatlanok irántuk. E két intézmény iránt általában magasabb a választók bizalma vidéken, míg a fővárosban a legalacsonyabb, ahol gyengébben szerepelnek a kormánypártok.

Arról szeretném kérdezni, hogy személyesen mennyire bízik vagy nem bízik az alábbiakban felsorolt magyarországi intézményekben.

Összes válaszadó ill. Fidesz-szavazók

A fősodorbeli médiába vetett bizalomra vonatkozó eredmények vizsgálatához tágabb megközelítést szükséges alkalmazni. Számos médium tartozik a kormány közvetlen vagy közvetett irányítása vagy befolyása alá:¹² ezek közé tartoznak az állami műsorszórók és több olyan további médium, amelyeket népszerűségük (pl. Origo) és/vagy múltjuk (pl. Magyar Hírlap, Magyar Nemzet) alapján a fősodorhoz tartozónak gondolhatunk. Ezért amikor a fősodorbeli médiáról kérdeztük a válaszadókat, nem feltétlenül különült el számukra teljesen egyértelműen, hogy mit tekintünk fősodorbelinek és mit nem: előfordulhatott, hogy egyes válaszadók fősodorbelinek tartottak olyan kormánypárti médiumokat, amelyek nem igazodnak az újságírás standardjaihoz,¹³ míg mások az ezeket az irányelveket betartó független

médiumokat is ehhez a kategóriához sorolhattak.

Az olyan, formálisan független intézmények iránti nagyfokú bizalom, mint a rendőrség, a bíróságok vagy a fegyveres erők gyakran meghaladja a pártos törésvonalakat, és maguk az ellenzéki szavazók is bizonyos fokig megosztottak ezek megítélésében. A Jobbik szavazóinak 39%-a van például bizalommal a bíróságok és az igazságszolgáltatás iránt, míg a Momentum szavazói körében ez az arány 60%-os.

¹² <https://www.nytimes.com/2018/11/29/world/europe/hungary-orban-media.html?auth=login-email&login=email>

¹³ <https://insighthungary.444.hu/2020/09/25/nothing-is-true-and-everything-is-possible-modern-disinformation-with-dr-peter-kreko>

Általános elégedettség és elégedettség a jövővel

A magyarok általában elégedettek életük alakulásával (77%) és társadalmi helyzetükkel (74%), jóval kevésbé elégedettek azonban anyagi helyzetükkel (a válaszadók csupán 47%-a mondta magát elégedettnek). Ha közelebbről megnézzük az anyagi elégedettségre vonatkozó adatokat, láthatjuk, hogy minél magasabb iskolai végzettséggel rendelkezik valaki, annál nagyobb valószínűséggel lesz elégedett anyagi helyzetével. A nagyobbik kormánypárt, a Fidesz szavazói elégedettebbek anyagi helyzetükkel (59%) mint bármely más párt támogatói. Az ellenzéki szavazók valamint a bizonytalanok általában elégedetlenek anyagi helyzetükkel.

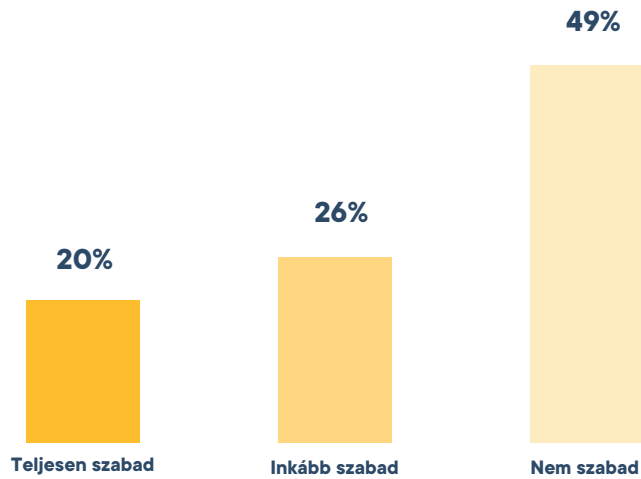
Ami a jövőt illeti, a magyarok viszonylag optimisták. A válaszadók többsége (57%) állította, hogy Magyarországon mindenki számára adott az esély a boldogulásra az életben. A politikai preferenciákat is vizsgálva azt látjuk, a Fidesz támogatói képezik az egyetlen olyan csoportot, amelyben a többség optimistán viszonyul ehhez az állításhoz. A magyarok nincsenek általános bizalommal honfitársaik iránt: csak 46%-uk szerint lehet a legtöbb emberben megbízni az országban. 53% jelezte, hogy nem ért egyet ezzel az állítással (határozottan vagy bizonyos mértékig). Míg a Jobbik támogatói körében az átlagnál alacsonyabb szintű a társadalmi bizalom (68% nem bíz az emberekben), a Momentum szavazói a skála másik végén helyezkednek el, 63%-uk van bizalommal honfitársaik iránt.

A média irányítása

A magyarok 20%-a szerint teljesen szabad a média az országban, 26%-uk szerint inkább szabad. 49%-uk szerint ezzel szemben nem szabad a média. Utóbbi eredménnyel Magyarország a harmadik legrosszabb helyezést érte el a tanulmányban vizsgált tíz ország közül, csupán Bulgáriát (53%) és Lengyelországot (57%) megelőzve. A fiatalabb (18–24 évesek) és legidősebb (65 év feletti) válaszadók többsége szerint teljesen vagy inkább szabad a média. Minél magasabb iskolai végzettséggel rendelkezik valaki, annál kevésbé jellemző, hogy teljesen vagy inkább szabadnak tartja a magyar médiát. A városi-vidéki válaszvonalt itt is megfigyelhető: míg a vidéki szavazók 55%-a szerint a magyar média bizonyos fokig szabad, a városi válaszadók csak 37%-a nyilatkozott így. A magyarországi demokrácia működésével elégedettek 76%-a elégedett a média helyzetével is, de a demokrácia miatt aggályokat megfogalmazók körében csak 22%-os ez az érték. A pártpreferenciákat vizsgálva azt látjuk, hogy a kormánypártok támogatói többsége szabadnak tartja a médiát, míg az ellenzékkel szimpatizálók más véleményen vannak.

Hogyan jellemezné a magyarországi fősodorbeli médiát: teljesen szabad, inkább szabad vagy nem szabad?

Mit gondol, kinek vagy minek van a legnagyobb befolyása a magyarországi média felett?

A magyarok túlnyomó többsége (85%) szerint a kormány gyakorolja a legnagyobb hatást a magyarországi médiára. A válaszadók csupán 43%-a állította, hogy pénzügyi csoportok irányítják a médiát, 20% pedig más

válaszlehetőséget jelölt meg, mint például befolyásos külföldi csoportok, az Egyesült Államok, Oroszország, NGO-k vagy az egyház. Az ellenzéki pártok szavazói nagyobb valószínűséggel állították, hogy a kormány

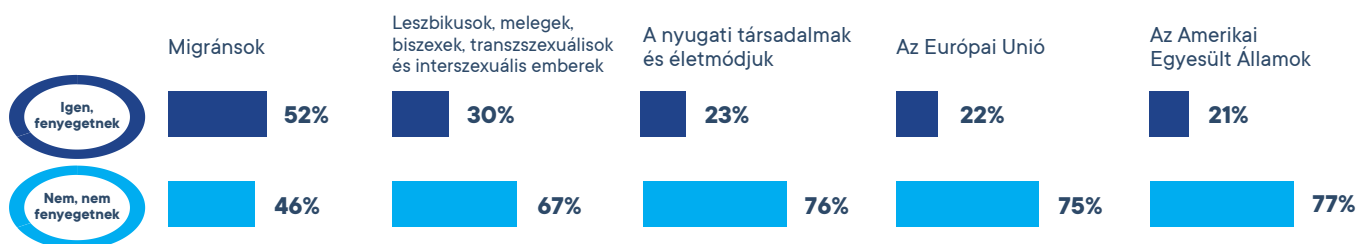
komoly befolyással rendelkezik a sajtó felett, de még a Fidesz szavazói 63%-a is hasonlóan vélekedett. Egyéb eredményekből láthatjuk azonban, hogy az utóbbi csoport nem feltétlenül gondolja ezt problémának.

Fenyegetettség érzékelése

A magyar válaszadók többsége (52%) szerint fenyegetést jelentenek a migránsok a magyarok identitására és értékeire. A többi válaszlehetőséget (a nyugati társadalom és életmód, az EU, az Egyesült Államok és az LGBTI-közösség) csak egy kisebbség, a válaszadók 20–30%-a tekintette fenyegetésnek. A fenyegetettség érzése általában az életkorral együtt emelkedik, leginkább ugyanis a 65 évnél idősebbek érezték magukat a fenti csoportok által fenyegetve. Ez leginkább a migránsok és az LGBTI-közösség általi fenyegetettségre igaz. A 18–24 évesek 42%-a tekinti a migránsokat fenyegetésnek, míg a 65 évnél idősebbek esetében ez az arány 61%. Az LGBTI-közösséget előbbi korcsoportban 20%, utóbbiban 43% tekintette fenyegetésnek. Általában igaz, hogy az alacsonyabb iskolai végzettséggel rendelkező válaszadók nagyobb valószínűséggel tekintették ezeket a csoportokat fenyegetésnek. Ennél a kérdéskörnél is megjelent a városi-vidéki törésvonal. Az eredmények alapján a kormánypárti, Fidesz-szavazók és a Jobbik szavazói a leginkább konzervatívak társadalmi

kérdésekben, és az ő körükben tekintik legnagyobb arányban fenyegetésnek a migránsokat és az LGBTI-közösség tagjait. A Fidesz-szavazók 41%-a szerint az EU fenyegetést jelent a magyarok identitására és értékeire. Ez az EU-kritikus vélemény jóval hangsúlyosabb az ő körükben, mint amit a demokratikus ellenzéki pártok támogatói esetében mértünk: a DK-szavazók 91%-a és a Momentum-szavazók 90%-a nem tekinti fenyegetésnek az EU-t.

Ki fenyegeti az Ön identitását és értékeit?

Összeesküvés-elméletek és dezinformáció

A magyarok egy jelentős rétege fogékony az összeesküvés-elméletekre. A válaszadók 49%-a szerint a zsidók túl sok hatalommal rendelkeznek és a közelmúlt kormányellenes tüntetéseit Soros György szervezte és finanszírozta, míg 24%-uk szerint a

Világkereskedelmi Központ elleni támadást az Egyesült Államok kormánya tervelte ki.

Általában a következő csoportok a legfogékonyabbak az összeesküvés-elméletekre:

- a legfiatalabbak (18–24 év közöttiek) és az idősebbek (55–64 év közöttiek és a 65 év feletti);
- az alacsonyabb végzettségű válaszadók;
- a vidéki területeken élők.

A pártszimpátia komoly hatással van az összeesküvés-elméletek befogadására. A balközép ellenzéki pártok támogatói értettek egyet a legkisebb arányban a felsorolt állításokkal. Átlagon felüli a jobboldali ellenzéki pártok és a kormányzó Fidesz szavazói körében az összeesküvéselmélet-hívók aránya. A hat felsorolt összeesküvés-elmélet közül öt esetében igaz, hogy a

kormánypárt támogatói jelentősen magasabb arányban értettek egyet a megadott állítással, mint más szavazói csoportok tagjai. Ez nem csak a kormányzati narratíva által támogatott elméletekre igaz (az EU diktál, Soros támogatása, NGO-k), hanem hajlamosak voltak egyetérteni a zsidókra és a világot irányító titkos csoportokra vonatkozó elméletekkel is.

Összeesküvés-elméletek és dezinformációs narratívák elfogadottsága

A zsidók túl sok hatalommal rendelkeznek és titokban kormányzatokat és intézményeket irányítanak világszerte.

Az elmúlt évek kormányellenes tüntetéseit Soros György szervezte és támogatta anyagilag.

Az EU és Brüsszel diktálja Magyarországnak, hogy mi történjen, Magyarországnak pedig nincs lehetősége befolyásolni ezeket a folyamatokat.

A világban zajló eseményeket nem a megválasztott vezetők irányítják, hanem titkos csoportok, amelyek egy totalitárius világrend kialakítására törekszenek.

A magyarországi nem kormányzati szervezetek titokban külföldi hatalmak és érdekek szószólói.

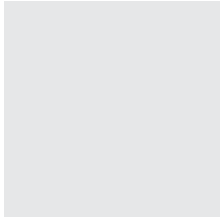

A New York-i Világkereskedelmi Központ elleni terrortámadást 2001-ben az Egyesült Államok kormánya tervezte ki és hajtotta végre, nem pedig az Al-Káida.

0% 25% 50% 75% 100%

Szerzők

Csaba Molnár, kvantitatív elemző, Political Capital
Patrik Szicherle, elemző, Political Capital

A módszertanról bővebben a **Voices of Central and Eastern Europe** című összehasonlító jelentésben olvashatnak..

Az egyes országokban végzett közvélemény-kutatások összesítését a FOCUS, s.r.o. végezte.

A kiadványt a National Endowment for Democracy támogatta.

© Political Capital Institute 2020

A GLOBSEC és a National Endowment for Democracy nem vállal felelősséget a kiadványban szereplő tényekért vagy véleményekért, illetve azok későbbi felhasználásáért. A tartalomért kizárólag a kiadvány szerzői felelnek.

www.globsec.org

Az eredeti kreatív koncepciót kidolgozta:

▶ Polus Tower II
Vajnorská 100/B
831 04 Bratislava
Slovak Republic

▶ +421 2 321 378 00
▶ info@globsec.org
▶ www.globsec.org